

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

för

Västerås Citygymnasium

Ansvarig: *Eliseo Soria Reátegui, Rektor*

Läsåret 2018/2019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	3
1.1 Syfte med likabehandlingsplanen	3
2. VISION OCH MÄNNISKOSYN.....	4
3. KARTLÄGGNING OCH NULÄGESANALYS.....	6
3.1 Resultat	6
3.2 Analys och diskussion	14
4. MÅL OCH KONKRETA ÅTGÄRDER.....	16
4.1 Mål	16
4.2 Förebyggande verksamhet.....	17
4.3 Rutiner för anmälan till huvudman vid kränkande behandling och diskriminering.....	19
4.3.1 Kränkning behandling under APL.....	20
4.3.2 Kränkning arbetsgivare – personal eller personal - arbetsgivare	20
4.4 Programrådets egna åtgärder kopplade till nulägesanalysen.....	21
5. UPPFÖLJNING, UTVÄRDERING OCH REVIDERING.....	22
6. ÖVRIGT	23
6.1 Begreppsdefinitioner	23
7. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	25
BILAGA 1: DISKRIMINERINGSLAGEN KAP 1 OCH 3 - INLEDANDE BESTÄMMELSER OCH AKTIVA ÅTGÄRDER.....	26
BILAGA 2: SKOLLAGEN KAP 6 - ÅTGÄRDER MOT KRÄNKANDE BEHANDLING	29
BILAGA 3: LIKABEHANDLINGSENKÄTEN.....	32

1. Inledning

Alla människor äro födda fria och lika i värde och rättigheter. De äro utrustade med förnuft och samvete och böra handla gentemot varandra i en anda av broderskap¹. Den allmänna förklaringen, artikel 1.

Utbildningsområdets ansvar och skyldighet vad gäller diskriminering och åtgärder mot kränkande behandling regleras sedan 1 januari 2009 i:

- Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) och
- 6 kap. i skollagen (SFS 2010:800)

Dessa har substituerats av den tidigare *barn- och elevskyddslagen* om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagstiftningen har som mål att motverka kränkande behandling samt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.²

I 6 kap i skollagen regleras bland annat bestämmelser och regler som redogör för skolans skyldigheter att motverka kränkande behandling av barn och elever. Rektorn ska se till att det, inom ramen för varje särskild verksamhet, bedrivs ett aktivt arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever och att det företas åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.³

Lagen föreskriver även att om rektorn eller personalen i skolan får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är rektorn skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande i framtiden.⁴

Likaså ställer lagen krav på att varje år upprätta en likabehandlingsplan och en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder och ingripanden som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar, diskriminering och trakasserier i skolverksamheten. Planen ska således innehålla en rapport och redogörelse för vilka av dessa åtgärder som man planerar att genomföra under det kommande året.⁵

Rektorn bär dessutom ett stort ansvar för att se till att likabehandlingsplanen förankras och därtill görs känd i skolverksamheten och för elevernas vårdnadshavare.

1.1 Syfte med likabehandlingsplanen

Planen skall motverka och förhindra diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

---

¹ Kristina Hedlund Thulin, *Lika i värde och rättigheter: om mänskliga rättigheter* (Stockholm: Norstedts juridik, 1996).

² SFS 2008:567.

³ SFS 2010:800.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

2. Vision och människosyn

Västerås Citygymnasium skall vara en mångkulturell svensk skola med mänskliga rättigheter, räddningstjänst och språklig profil, som genom interkulturell pedagogik skapar framtidens världsmedborgare.

Vi befinner oss i en föränderlig värld där utvecklingen kännetecknas alltmer av bl.a. globalisering, internationalisering, mångkultur och individualisering. Detta har blivit de mest omdebatterade frågorna i vårt samhälls- och människoutveckling. På samma sätt har pedagogiken som vetenskaplig disciplin utvecklats och förändrats, i synnerhet grundsynen på uppfostran, utbildning och övrig systematiserad kunskap som påverkar på människan.

I det här sammanhanget spelar den interkulturella pedagogiken en avgörande roll, då den främjar till att ungdomarna lär sig språk, kultur, seder, vanor och andra värderingar så att de kan röra sig obehindrat i den globaliserade världen. Ur vår allmänna samhällsliga uppfattning har vi som utgångspunkt den mångkulturella helhetssynen, dvs. syn på etik, kunskap, människan, samhället och den pedagogiska situationen: Alla människor är lika värda oavsett nationalitet, kultur, ras, kön och sexuell läggning. Alla behöver kunskap, utveckling och självförverkligande. Alla har rätt till utbildning. Män och kvinnor är jämställda. Människan är en del av naturen, en kreativ och social varelse. Hon kan förändra sin värld och är i högsta grad utvecklingsbar. Samhället är mångkulturellt och ska vara fritt från alla typer av förtryck. Det måste organiseras och utformas genom ett uppmuntrande men också kritiskt förhållningssätt; där den interkulturella utbildningen fokuserar och främjar individens och samhällets utveckling. Lärandet är en livslång process. Därför måste människan ständigt arbeta vidare med att söka nya kunskaper.

Med bakgrund av detta har Västerås Citygymnasium (VCG) som uppdrag att bedriva en mångkulturell skola med *mänskliga rättigheter*, *räddningstjänst* och *språklig profil*, där spanska, franska, tyska och engelska i nuläget är huvudspråken.

Inom intresseprofilen *mänskliga rättigheter (MR)* får eleverna kunskaper om bl.a. främlingsfientlighet, diskriminering, aktuella konflikter runt om i världen. Inom MR-profilen samarbetar man med svenska FN-förbundet, då VCG är en certifierad FN-skola. Man anordnar frukost för fred, gör studiebesök och anordnar temadagar.

Inom *räddningstjänstprofilen* får eleverna kunskap om räddningsarbete, förebyggande räddningsarbete, riskhantering, humanitära insatser, krishantering, sjöräddning etc.

Inom *språkliga profilen* läser eleverna *spanska, franska* och *tyska* utifrån skiftande kunskapsnivåer, vilket öppnar upp för en flytande kommunikation med resten av världen, framför allt med Spanien, Latinamerika och fransk- eller tysktalande länder. Eleverna ges också tillfälle att lära sig om målspråkländernas seder och vanor, såsom kulturyttringar, värderingar och andra beteendemönster. Västerås Citygymnasium erbjuder också undervisning upp till engelska 6, för att eleverna ska vara så väl förberedda som möjligt för studieresor, praktik och internationellt utbyte.

Västerås Citygymnasium ska följaktligen präglas av övertygelsen om alla människors lika värde oavsett etnisk och kulturell bakgrund och skolan ska ha ett tolerant och demokratiskt förhållningssätt. Vårt förhållande till varandra skall präglas av solidaritet, generositet, ansvar och hjälpsamhet. Varje individ har rätt att bli sedd, hörd och respekterad. För detta krävs utrymme för oliktankande, delaktighet i debatt inför beslut och ansvar för att efterleva fattade beslut.

Alla har rätt att uppleva arbetsglädje, trygghet och trivsel. För eleverna bidrar det till motivation för studier, så att de utifrån sina egna förutsättningar bygger upp kunskap och bildning samt når goda resultat. Var och en av eleverna ska, utifrån sina förutsättningar, mötas av höga förväntningar, uppmuntran och stimulans för att utvecklas optimalt.

Även skolans arbetssätt ska präglas av tolerans för att skapa en förståelse för varandra. Detta gäller såväl elever som personal. Skolan har nolltolerans mot kränkande behandling och diskriminering.

"En dialog mellan kulturer förutsätter en frågande öppenhet och en vilja till självreflektion från båda parternas sida. Att relativisera sin egen kultur och att skapa en ny kunskapstradition är stora utmaningar för pedagoger."

Hans Lorentz

3. Kartläggning och nulägesanalys

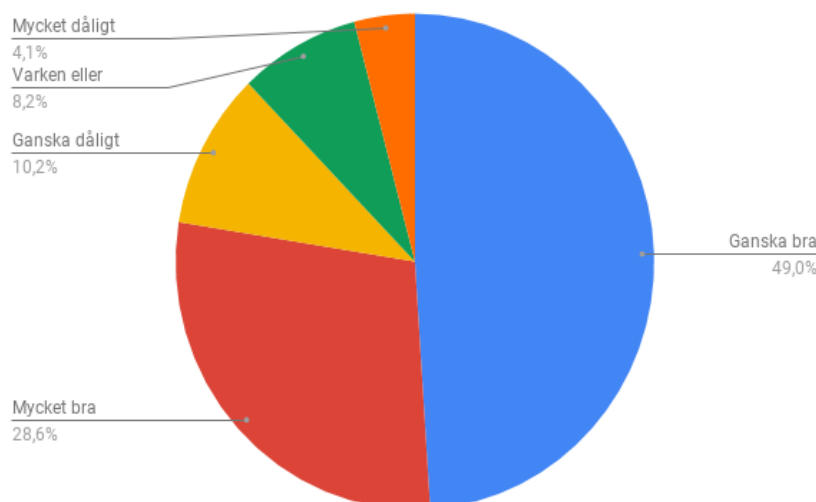
En enkätundersökning genomfördes under vecka VT-2018. Enkäten är en del av likabehandlingsplan som är centralt till skolans värdegrundsarbete. Enkät riktades till alla elever på Västerås Citygymnasium. Likabehandlingsenkäten besvarades via pappersform.

3.1 Resultat

Nedan presenteras en sammanställning över hur eleverna vid VCG svarade på likabehandlingsenkäten. Därefter presenteras analys av resultatet. Under den tiden hade Västerås Citygymnasium **280** elever inskrivna. Enkäten blev besvarad av **17,2%** av eleverna, dvs. **49 elever**. **Bortfallet, 83%**, berodde på APL, sjukfrånvaro och tidsbrist. Frågorna i enkäten är formulerade utifrån samråd med elevhälsoteamet, lärare och elevrådet. Eleverna fick besvara totalt 16 frågor. Eleverna besvarade enskilt och anonymt.

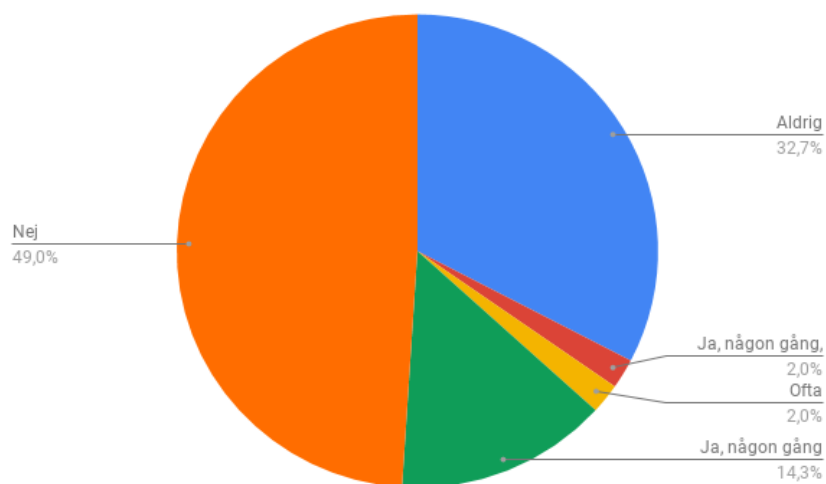
1. Hur trivs du i skolan?

Mycket bra	Ganska bra	Varken eller	Ganska dåligt	Mycket dåligt
14 (28,6 %)	24 (49 %)	4 (8,2 %)	5 (10,2 %)	2 (4,1 %)

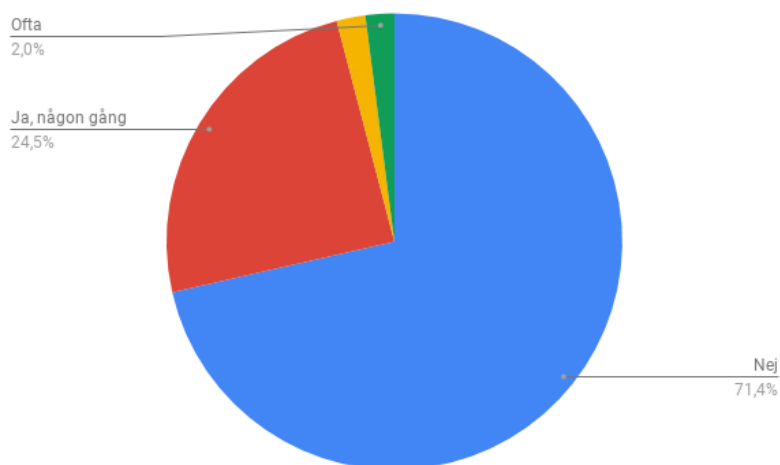
2. Har det hänt att du inte velat gå till skolan för att du är rädd att bli illa behandlad?

Ja, någon gång	Nej	Ofta	Aldrig
1 (14,3 %)	24 (49 %)	1 (2 %)	16 (32,7 %)

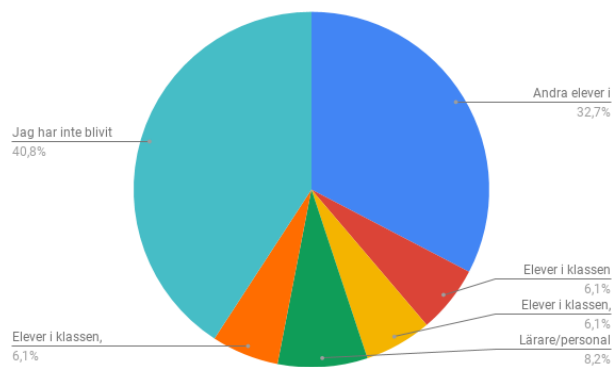
3. Har du blivit sårad i skolan?

Ja, någon gång	Nej	Ofta
12 (24,5 %)	35 (71,4 %)	1 (2 %)

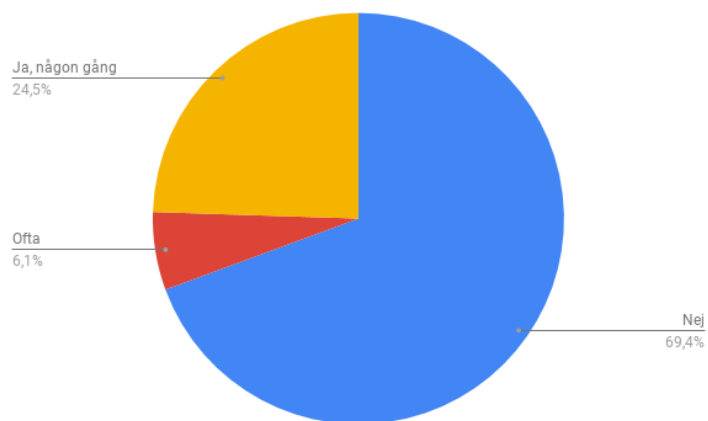
4. Av vem/vilka har du blivit sårad?

Jag har inte blivit sårad någon gång	Elever i klassen	Andra elever i skolan	Lärare/personal
20 (40,8 %)	6,1 (49 %)	16 (32,7 %)	4 (8,2 %)

5. Har du blivit sårad utanför skolan?

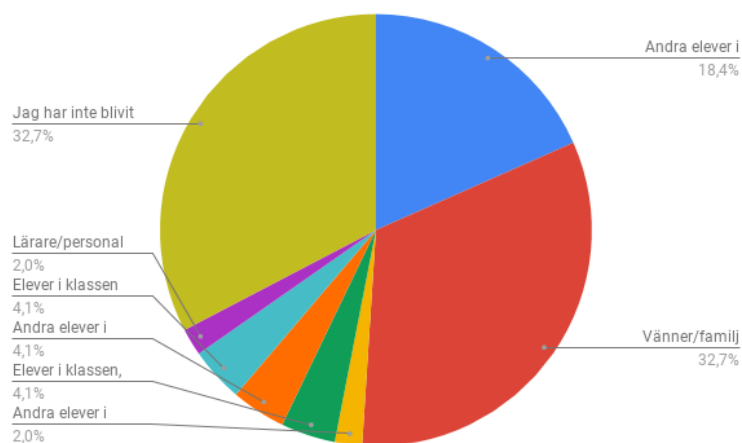
Ja, någon gång	Nej	Ofta
12 (24,5 %)	34 (71,4 %)	3 (2 %)

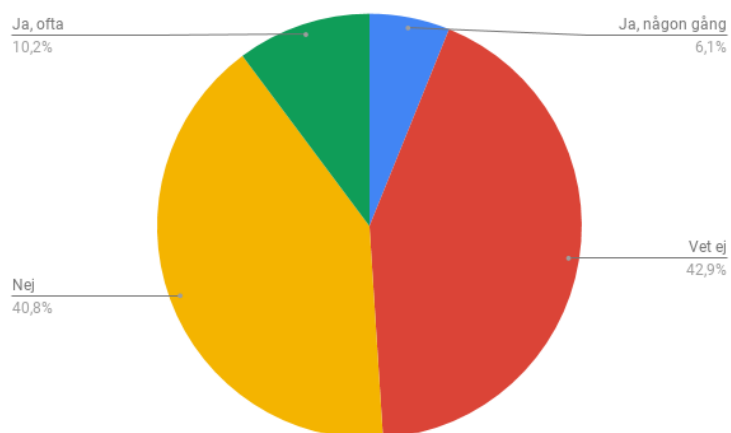
6. Av vem/vilka har du blivit sårad utanför skolan?

Jag har inte blivit sårad utanför skolan	Elever i klassen	Andra elever i skolan	Lärare/personal	Vänner/familj
16 (32,7 %)	2 (4,1 %)	9 (4,1 %)	1 (2 %)	16 (32,7 %)

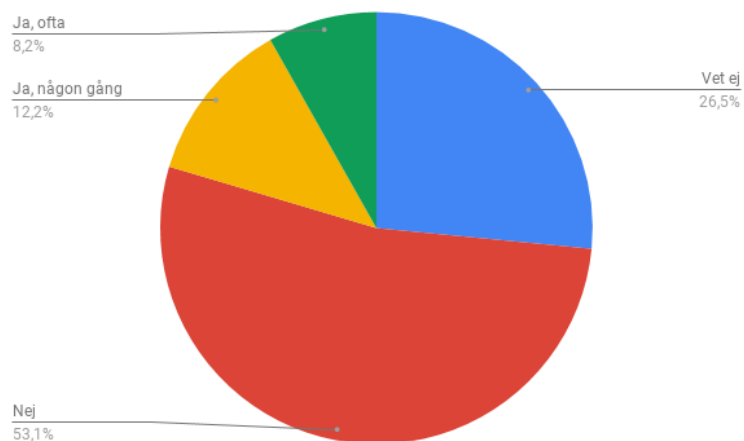
7. Är det någon/några i din klass som har blivit kränkta av klasskamrater eller andra elever?

Ja, någon gång	Ja, ofta	Nej	Vet ej
3 (6,1 %)	5 (10,2 %)	20 (40,8 %)	21 (42,9 %)

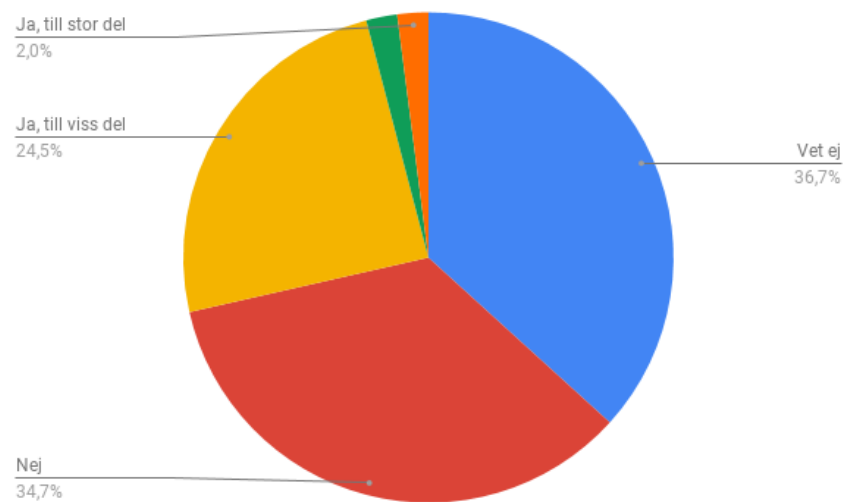
8. Har du upplevt att elever som inte går i din klass har blivit kränkta i skolan?

Ja, någon gång	Ja, ofta	Nej	Vet ej
6 (12,2 %)	4 (8,2 %)	26 (53,1 %)	13 (26,5 %)

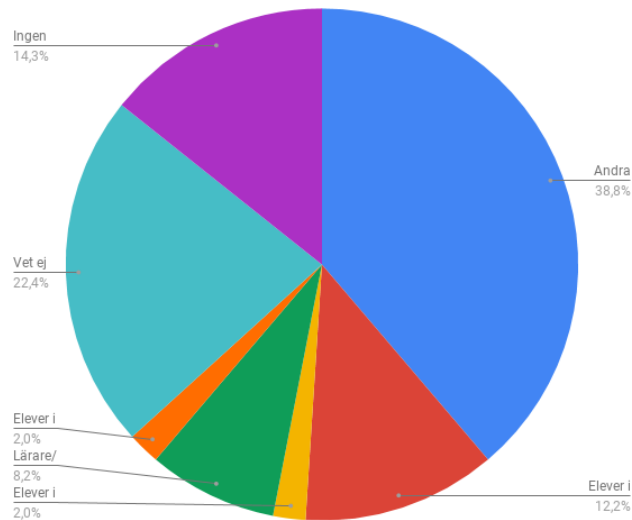
9. Finns det personer i skolan som har rasistiska åsikter?

Ja, till viss del	Ja, till stor del	Nej	Vet ej
12 (24,5 %)	1 (2 %)	18 (34,7 %)	19 (36,7 %)

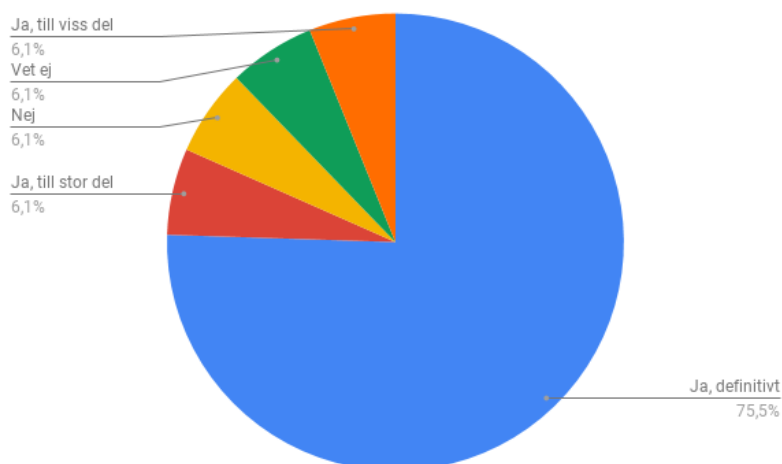
10. Vem/vilka har rasistiska åsikter?

Elever i klassen	Andra elever i klassen	Lärare/personal	Ingen har rasistiska åsikter	Vet ej
8 (15,4 %)	19 (38,8 %)	4 (8,2 %)	7 (14,3 %)	11 (22,4 %)

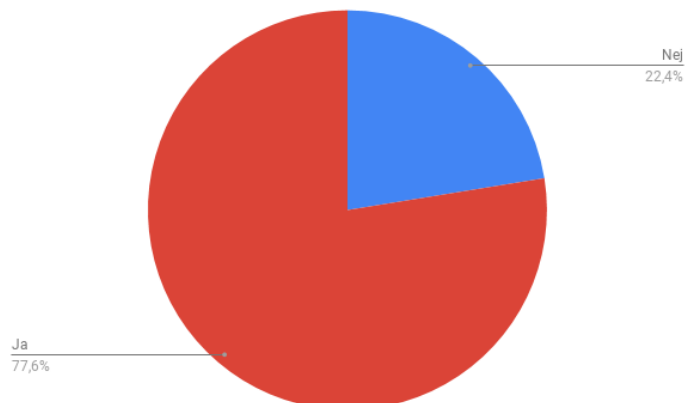
11. Tycker du att alla människor är lika mycket värda, oavsett kön, ålder, etniskt ursprung, religiös tro, funktionshinder eller sexuell läggning?

Ja, definitivt	Ja, till stor del	Ja, till viss del	Nej	Vet ej
37 (75,5 %)	3 (6,1 %)	3 (6,1 %)	3 (6,1 %)	3 (6,1 %)

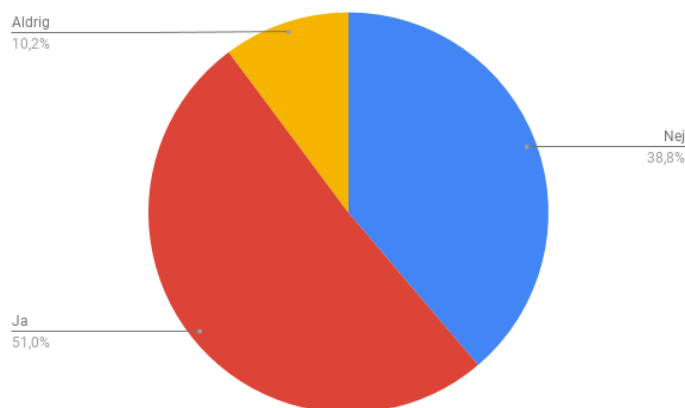
12. Jag vet vart jag ska vända mig om jag har blivit kränkt i skolan.

Ja	Nej
38 (77,6 %)	11 (22,4 %)

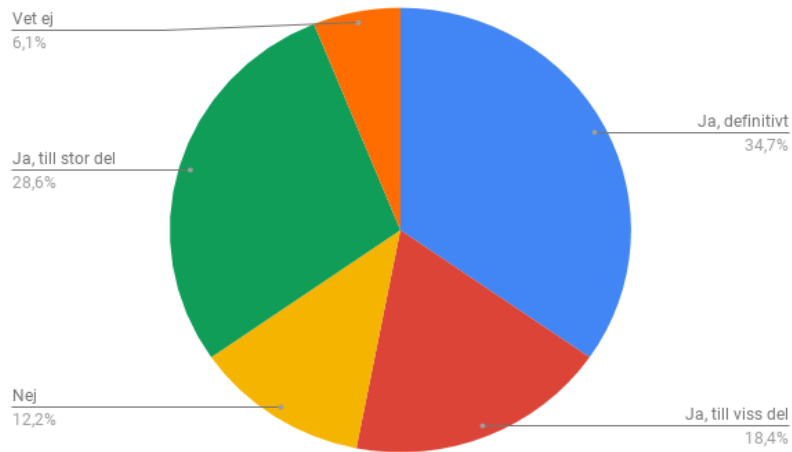
13. Om du har blivit kränkt, tycker du att du har fått den hjälp du behövt av skolans personal?

Ja	Nej	Aldrig
21 (51 %)	19 (38,8 %)	5 (10,2 %)

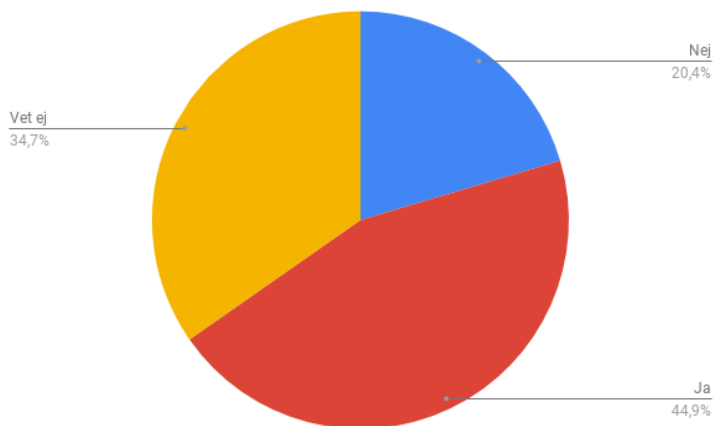
14. Känner du att du bemöts med respekt av personalen på skolan?

Ja, definitivt	Ja, till stor del	Ja, till viss del	Nej	Vet ej
17 (34,7 %)	14 (28,6 %)	19 (18,4 %)	6 (12,2 %)	3 (6,1 %)

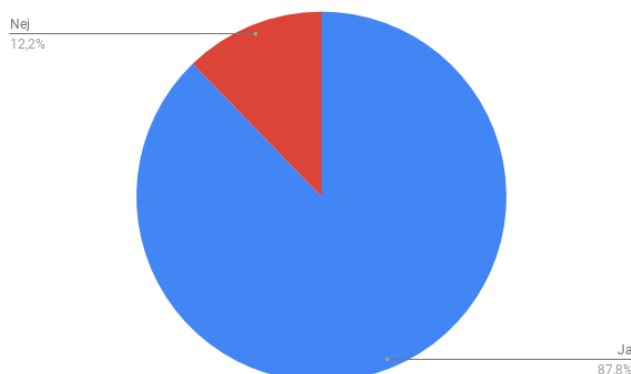
15. Tycker du att lärare och övrig personal favoriserar vissa elever?

Ja	Nej	Vet ej
22 (44,9 %)	10 (20,4 %)	17 (34,7 %)

16. Jag respekterar lärare/personal lika mycket oavsett kön eller etniskt ursprung.

Ja	Nej
43 (87,8 %)	6 (12,2 %)

3.2 Analys och diskussion

Fråga 1: Hur trivs du i skolan?

78 % av eleverna på VCG uppger att de trivs i skolan. Dock är det 7 elever som upplever att de inte trivs i skolan. 4 elever uppger varken eller. Frågan är hur vi mäter orsaken till detta. Är det 7 elever som inte trivs i skolan p.g.a. händelser i skolan eller finns det andra bakomliggande faktorer som gör att de inte trivs i skolan? Målet är att 100 % av eleverna ska uppleva trygghet i skolan. Vi tänker dock att psykosocial ohälsa kopplat till hemmiljö, fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar och utsatthet i sin sociala bakgrund också påverkar resultatet på denna fråga. Det kan även vara en kombination av nämnda orsaker.

Fråga 2, 3, 4 och 6: Händer det att du inte vill gå till skolan för att du är rädd att bli illa behandlad? Och Har du blivit sårad i skolan? Och Av vem/vilka har du blivit sårad?

16,3 % av eleverna uppger att de inte vill gå till skolan för att de är rädda att bli illa behandlade och 24,5 % anger att de har blivit sårade i skolan. Då undrar man vidare vad detta kan bero på. Fråga 4 ger oss svar på detta där majoriteten av eleverna indikerar att det är andra elever i skolan som har sårat dem, 49 % är det elever i klassen, 32,7 % är det vänner/familj och 2 % uppger att det är lärare/personal. Vidare undrar man hur själva kränkningen har gått till. T.ex. genom fysiska slag (slag och knuffar), verbala hot (hot, svordomar, öknamn), psykosociala (utfrysning och grimaser), texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, msn och meddelande på olika Internet Communities såsom Facebook, Instagram, Twitter osv). Vad beträffar lärare/personal råder några funderingar hur det kommer sig att eleverna känner sig sårade. Är det p.g.a det ovannämnda kränkingsuttryck? eller kan det bero på att de har varit missnöjda på lärarnas bedömningar eller personalens bemötande? Målet under det kommande året är att 100 % av eleverna ska känna sig trygga i skolan. Skolan planerar också att utveckla gemenskapsbyggande och samhörighetsaktiviteter för att öka trivseln och för att förbättra arbetsmiljön på skolan. Genom att ha gemensamma aktiviteter skapas en större sammanhållning och förståelse för varandra mellan eleverna och personalen. Skol-IF ger

eleverna chansen att testa på nya sporter samt att utveckla redan befintliga kunskaper inom vissa sporter och även utveckla sociala egenskaper som är grundläggande inom samhällsstrukturen. Skolan arbetar med att eleverna ska ha ett aktivt liv vilket leder till en positiv hälsa och social utveckling. Skolan kommer fortsätta att utveckla det numera framtagna handlingsplanen för studiero samt handlingsplanen för hot och våld. Skolan kommer att fortsätta prioritera förebyggande och hälsofrämjande arbete via elevhälsan för att öka trivsel och trygghet på skolan. Även personalens arbetsmiljö är högt prioriterad vilket i sin tur bedöms påverka elevernas studiesituation och miljö. Trygga pedagoger, trygga elever och vice versa.

Fråga 9 och 10: Finns det personer i skolan som har rasistiska åsikter? och Vem/vilka har rasistiska åsikter?

34,7 % anger att det *inte* finns personer med rasistiska åsikter och 26,5 % uppger att det finns personer med rasistiska åsikter. Resultatet visar att det är elever i klassen (8 st), andra elever i skolan (19 st) och lärare/personal (4 st). Detta anses vara mycket allvarligt. Detta är något vi ska fortsätta att arbeta förebyggande mot. Vårt mål är att allt i skolan ska genomsyras av vår goda värdegrund. Värdegrundsfrågor bör lyftas fram under mentorstid där mentorn är ansvarig. Värdegrundsfrågor bör även tas upp för diskussion löpande under programråd där rektorn är ansvarig. I förebyggande syfte bör man fortsätta att anordna värdegrundsdagar med all personal och alla elever.

Fråga 11: Tycker du att alla människor är lika mycket värda, oavsett kön, ålder, etniskt ursprung, religiös tro, funktionshinder eller sexuell läggning?

Skolans personal har lyckats väl med att överföra sitt värdegrundsperspektiv till eleverna då 87,7 % av dessa anser att alla människor är lika mycket värda. Vi anser att det är ett bra resultat, men det finns mycket att göra för att uppnå målet (100 %). Värdegrundsperspektivet behöver dock inte vara något som endast skolan har fostrat eleverna i utan detta är något de även har med sig hemifrån och från övriga samhället.

Fråga 12 och 13: Jag vet vart jag ska vända mig om jag har blivit kränkt i skolan. Och om du har blivit kränkt, tycker du att du har fått den hjälp du behövt av skolans personal?

Resultatet pekar på att 77,6 % av eleverna vet vart de ska vända sig om de har blivit kränkta i skola. Och 51 % av eleverna anser att de har fått den hjälp de behövt av skolans personal. Målet under det kommande året är att 100 % av eleverna ska veta vem de kan prata med om problem i skolan. I den processen är det viktigt att berörd lärare hänvisar eleven till rätt profession i skolan. VCG vill undvika att mentorer och lärare också verkar som kuratorer, skolsköterska etcetera. Here4U, Skol-IF, Elevhälsan och Elevrådet är fyra elevcentrerade grupper som kan föra elevernas talan. Hit kan eleverna vända sig gällande olika frågor kring trivsel och arbetsmiljö.

Fråga 14: Känner du att du bemöts med respekt av personalen på skolan?

81,7 % av elever upplever att de bemöts med respekt av personalen i skolan. Det är mycket positivt resultat för skolan. En utmaning i frågan är att begreppet respekt är en tolkningsfråga för många. Det kan vara lätt att exempelvis förväxla begreppet respekt med rädsla. Hur man praktiserar respekt i ord och handling kan ha en differens.

Fråga 15: Tycker du att lärare och övrig personal favoriserar vissa elever?

44,9 % av eleverna tycker att lärare och övrig personal favoriserar vissa elever. Detta anser VCG är en alldeles för hög siffra och vi ser väldigt allvarligt på detta. Målet är ett resultat på 0 % på denna fråga eftersom det handlar om att eleverna skall behandlas lika. En utmaning är dock att eleven kan uppleva att de särbehandlas negativt medan läraren bedömer att så inte är fallet. Läraren kan ha en annan upplevelse exempelvis att eleven bedömts utifrån prestation medan eleven anser att den har presterat bättre än vad läraren anser. Hur man blir bemött är en subjektiv tolkning som också handlar om tidigare erfarenheter, självkänsla och självideal.

Fråga 16: Jag respekterar lärare/personal lika mycket oavsett kön eller etniskt ursprung.

87,8 % av eleverna uppger att de respekterar lärare/personal lika mycket oavsett kön eller etniskt ursprung. Det är en mycket positiv hög siffra och frågan kan relateras på sätt och vis till fråga 14 där man kan undersöka vidare begreppet respekt mer djupare. Vad är respekt? Hur vinner man respekt? Är det någonting man förtjänar? Eller får man det automatiskt utan ansträngning eller hårt arbete?

4. Mål och konkreta åtgärder

4.1 Mål

På VCG arbetar vi under läsåret 2018/2019 med följande mål i arbetet med likabehandlingsplanen:

- Sex- och samlevnadsundervisningens kvalité skall höjas. Sex- och samlevnadsundervisningen för nyanlända införs.
- Alla elever ska trivas och känna sig trygga på Västerås Citygymnasium.
- Inga elever skall känna rädsla för att bli utsatta för kränkningar.
- Alla elever skall uppleva att de får acceptans och emotionellt stöd från skolpersonal ifall att de utsatts för kränkning, hot eller våld.
- Antalet elever som känner sig utsatta för kränkning/kränkningar i skolan skall minska.

4.2 Förebyggande verksamhet

Följande förhållningssätt hos elever, personal och rektor är en del av den förebyggande verksamheten:

Förhållningssätt	Konkretiserat innebär detta	Ansvar
Alla på skolan; personal, elever och rektor, har ett personligt ansvar för att lagstiftningen efterlevs och att skolan genomsyras av respekt för allas lika rättigheter.	Att det är viktigt att uppmärksamma andra, lyssna till andra, ta hänsyn till andras åsikter, låta andra vara delaktiga i beslut samt att bemöta intoleranta, främlingsfientliga och/eller rasistiska/hbtq-fobiska attityder i dialog.	Personligt ansvar för varje individ (elev såväl personal).
All personal tar ett personligt ansvar för att uppmärksamma fall av diskriminering, trakasserier och kränkningar samt att vara en del av lösningen på dessa.	Att uppmärksammade fall av diskriminering, trakasserier och kränkningar tas tag i av individen, dokumenteras och anmäls till rektor och Elevhälsoteamet. Aktivt deltagande i lösningen på de problem som uppdragas är norm.	Personligt ansvar för varje anställd individ.
All personal är skyldig att känna till att det finns en diskrimineringslagstiftning, och att aktivt förmedla de grundläggande värderingarna i sin samverkan med eleverna.	Att vi som personal i vår yrkesutövning skall ha kännedom om och måste företräda de värderingar som föreskrivs i diskrimineringslagstiftningen under hela arbetsdagen.	Personligt ansvar för varje anställd individ.
Alla mentorer är skyldiga att informera den klass de ansvarar för om innehållet i existerande likabehandlingsplan, samt att aktualisera likabehandlingsplanens innehåll för gruppen vid behov.	Att mentorerna en gång per läsår går igenom likabehandlingsplanen övergripande, och om kränkningar förekommer i gruppen eller någon i gruppen blir kränkt tas planen upp och uppdateras.	Personligt ansvar för varje mentor.
Rektor har och tar högsta ansvaret för att upprätthålla det som föreskrivs i likabehandlingsplanen.	Att rektor går igenom likabehandlingsplanen med personalgruppen minst en gång per läsår, samt att rektor tar ett ansvar för att det som stadgas i planen upprätthålls i hans/hennes ansvarsområde. Detta inklu-	Personligt ansvar för rektorn.

	derar att stödja både elever och personal som blivit kränkta.	
All personal ansvarar för att undervisningen är normkritisk. Undervisningen får ej vara bristande och bidra till diskriminering på grund av bristande kompetens i normkritiska frågor hos personalen.	Att skolans arbete med värdegrundsfrågor och mänskliga rättigheter behöver utvecklas och elever som av olika orsaker avviker från normen skall få sina behov framlyfta.	Personligt ansvar för varje anställd individ. Samordnare för elevhälsan. Personligt ansvar rektorn.

Följande aktiviteter är planerade under läsåret som en del av den förebyggande verksamheten:

- Samordnare för elevhälsan upprättar ett **årshjul**. Årshjulets planerade aktiviteter syftar till att VCG ska bidra till att främja mångfalden och likabehandling.
- Den 5 september 2018 ska det anordnas s.k. ”lära-känna-varandra resa” för åk 1:or som bl.a. kommer att utbildas inom MVP (Mentors in Violence Prevention). Det är ett effektivt utvärderat program för att förebygga våld bland barn och unga.
- Samordnaren för elevhälsan använder VCG:s **sociala medier** för att nå ut med information och kunskap till eleverna. Man vet att här finns elevernas uppmärksamhet. Eleverna kan också anonymt ta till sig kunskapen, exempelvis via olika hänvisningar som görs till externa aktörer så som UMO, Kvinnojourer, Socialtjänst, Asylhälsa, BUP/VUP, RFSU, RFSU, 1177, Heder.nu, Ungdomsstyrelsen etcetera. Syftet med denna informationsspridning är att unga behöver ha tillgång till aktuell, kunskapsbaserad och kvalitetssäkrad information i frågor som rör sexualitet, genus, jämställdhet och hälsa. Internet är viktiga kanaler och erbjuder eleverna möjlighet att ta kontakt med myndigheter och ställa frågor om sitt liv och sina behov. UMO.se har exempelvis en nationell ungdomsmottagning på nätet för unga mellan 13-25 år. Här finns en frågetjänst där eleverna kan ställa frågor till yrkesverksamma.
- Anordna **temadagar** Europeiska språkdagen den 26 september 2018, FN-dagen 24 oktober 2018. Temadagar inplaneras även i Elevhälsans årshjul för att synliggöra grupper i minoritet, exempelvis Romernas internationella dag (8 april), Internationella AIDS-dagen (1 december 2018), Samernas nationaldag (6 februari), Internationella kvinnodagen (8 mars), med flera.
- Här 4 U arbetar vidare i skolan för ökad trygghet i skolan där respekt och hänsyn är självklara inslag i vardagen.
- Fortsätta att samarbeta med Stockholms universitet läsåret 2018/2019, för att på sätt behandla skolans **interkulturella pedagogik** i form av föreläsningar, grupparbeten och diskussion med all personal och elever.
- Kränkning, trakasserier och diskriminering tas upp som ämne i **klassråd** i samtliga klasser utgående från ett gemensamt material vid återkommande tillfällen under läsåret.

- Kränkning, trakasserier och diskriminering lyfts fram som ämne i varje programråd och klassråd under läsåret. Diskussionen kommer att utgå från den nulägesanalys som redovisats i likabehandlingsplan – **plan mot diskriminering och kränkande behandling**.
- **Åtgärdsprogrammen** skall bli tydliga och konkreta och skall kontinuerligt finnas med i arbetet.
- Personalen på VCG eftersträvar att ta till vara **elevernas kunskap och erfarenheter** i arbetet. Den undervisning som bedrivs och de aktiviteterna som anordnas i det förebyggande arbetet bör analyseras ur normkritiska perspektiv (Ungdomsstyrelsen, *Hon, Hen, Han*, 2010:2, Stockholm).
- Skolinspektionens rapporter lyfter fram att de vuxna, i vissa fall, bagatelliserar och beskriver kränkande behandling och trakasserier som naturliga inslag i skolans vardag. VCG vill arbeta aktivt med att **kartlägga problemen** och att ta reda på var och när riskerna för trakasserier och kränkande behandling är som störst.
- Elevhälsan kartlägger **elevernas upplevelser av sex- och samlevnadsundervisningen** i skolan genom en anonym enkätundersökning under läsåret.
- Ge personal ytterligare **kunskap** om metoder i det förebyggande arbetet för att förhindra att elever blir utsatta för kränkningar i skolan. Metoderna bör framför allt ha normkritiska perspektiv.
- Den **normkritiska pedagogiken** på VCG skall ej fokusera på dem som uppfattas som avvikare i ett sammanhang, utan skall fokusera på de normer och de maktstrukturer som gör att dessa personer uppfattas som just avvikare och de konsekvenser som kommer av denna obalans. Därigenom utgör VCG:s normkritiska pedagogik en del av den kritiska värdepedagogiken.

4.3 Rutiner för anmälan till huvudman vid kränkande behandling och diskriminering

Huvudmannen ska alltid informeras när rektor får kännedom om att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. För att huvudmannen ska vara informerad och kunna följa och bedöma utvecklingen i varje enskilt fall av uppgivna trakasserier eller kränkande behandling. För att huvudmannen ska vara informerad och kunna följa samt bedöma utvecklingen i varje enskilt fall av uppgivna trakasserier eller kränkande behandling är det avsevärt att det råder ett fungerande system för rapportering och kommunikation om detta mellan skolan och huvudmannen.

Utifrån detta ansvar anger detta dokument rutiner och ansvarsfördelning inom området för Västerås Citygymnasium.

1. Personal (Lärare och administrativ personal) som får kännedom om en elev anser sig vara diskriminerad eller kränkt ska omedelbart göra en anmälan till rektor. Anmälan ska via en särskild blankett.
2. Rektor är ytterst ansvarig för att berörda vårdnadshavare informeras om händelsen och den fortsatta hanteringen. Vid kränkning mellan elever ska vårdnadshavare till samtliga inblandade informeras.
3. Rektor ska omedelbart utreda händelsen för att ta reda på om en kränkning eller diskriminering skett.
4. a) Om utredningen indikerar att det förekommit kränkning eller diskriminering ska rektor omedelbart vidta åtgärder för att få kränkningen eller diskrimineringen att upphöra samt vidta åtgärder för att förhindra att det sker i framtiden.
b) Om utredningen visar att det inte förekommit kränkning eller diskriminering avslutar rektor ärendet.
5. Huvudmannen granskar rektors anmälan med fokus på om tillräckliga åtgärder har vidtagits och att det finns handlingsplan för hur arbetet kan föras vidare. Huvudmannen återkopplar därefter omedelbart till rektor.
6. Rektor ansvarar för att en anmälan om kränkande behandling rapporteras till huvudmannen. Huvudmannen sammanställer anmälningarna en gång per termin och rapporterar till rektor om hur arbetet mot diskriminering och kränkande behandling fortskrider.

4.3.1 Kränkning behandling under APL

1. Om en elev utsätts för kränkande behandling under APL kontaktas handledaren i första hand som senare rapporterar till APL-samordnaren på skolan.
2. APL-samordnaren anmäler därefter till rektor. Rektor ska omedelbart utreda händelsen för att ta reda på om en kränkning eller diskriminering skett.
3. Om utredningen indikerar att det förekommit kränkning eller diskriminering ska rektor omedelbart vidta åtgärder för att få kränkningen eller diskrimineringen att upphöra samt vidta åtgärder för att förhindra att det sker i framtiden.
4. Om utredningen visar att det inte förekommit kränkning eller diskriminering avslutar rektor ärendet.
5. Huvudmannen granskar rektors anmälan med fokus på om tillräckliga åtgärder har vidtagits och att det finns handlingsplan för hur arbetet kan föras vidare. Huvudmannen återkopplar därefter till rektor.

4.3.2 Kränkning arbetsgivare – personal eller personal - arbetsgivare

Vem ansvarig	Åtgärd
Biträdande rektor/ styrelserepresentanter, personalansvarig	Samtal med berörd personal.
Personalansvarig/styrelserepresentanter	Trepartssamtal där båda parter får lägga fram sin bild av det som skett och en lösning diskuteras.

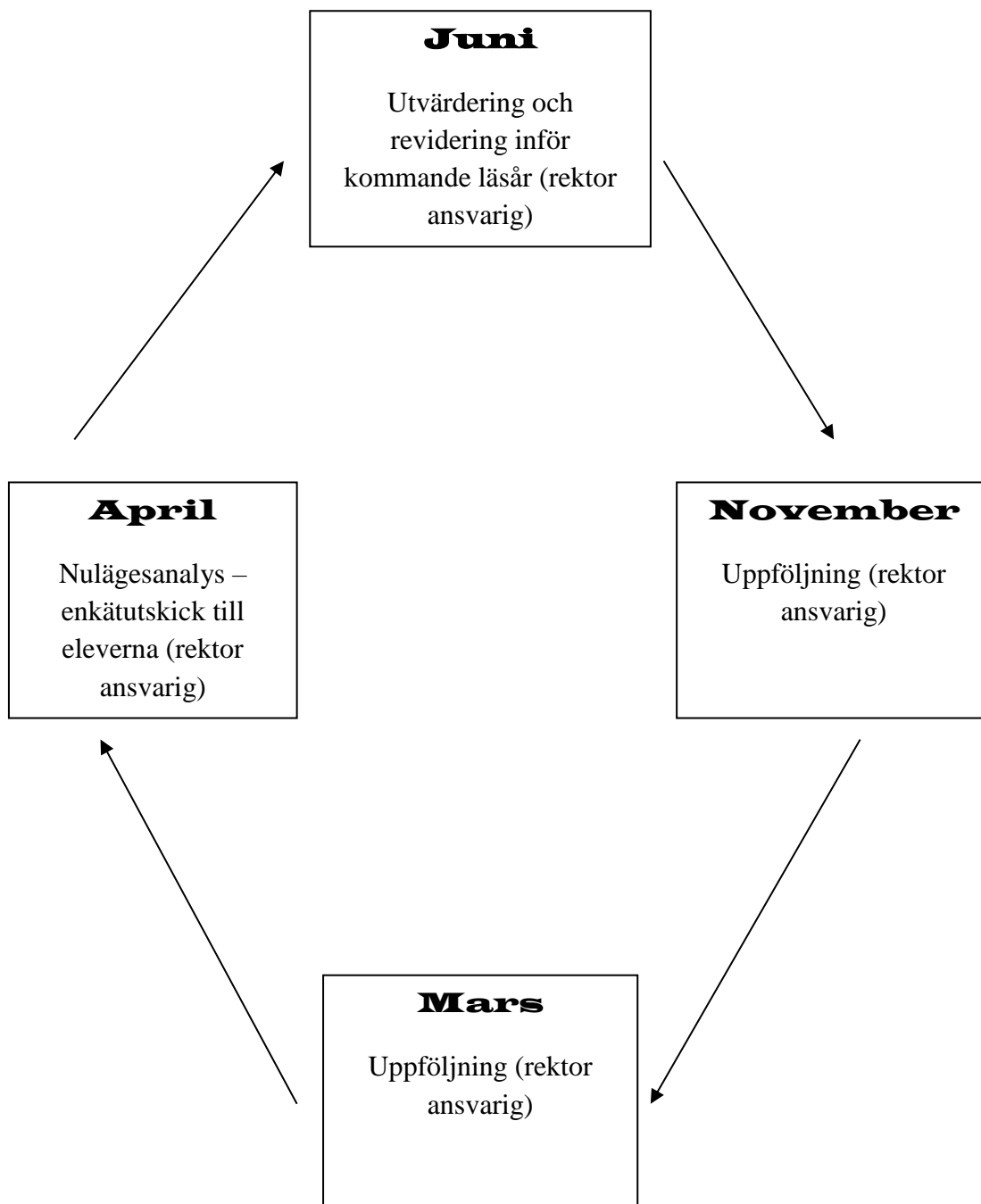
Personalansvarig/styrelserepresentanter	Vid grov kränkning kan arbetsrättsliga åtgärder vidtas.
---	---

4.4 Programrådets egna åtgärder kopplade till nulägesanalysen

Följande åtgärder är specifika för programrådet som under läsåret 2018/2019 kommer att tillämpas för att uppnå de för skolan uppsatta målen i likabehandlingsplanen:

- Värdegrundsfrågor tas upp löpande under mentorstid – mentor ansvarig.
- Mentor får möjlighet till stöd i diskussionen av värdegrundsfrågor i form av en ”verktygslåda” innehållande diskussionsfrågor, samarbetsövningar etc. – rektor ansvarig
- Värdegrundsfrågor tas upp för diskussion löpande under programråd – rektor ansvarig
- Rutiner för hantering av kränkingsärenden aktualiseras och diskuteras under möte med personalen – rektor ansvarig.

5. Uppföljning, utvärdering och revidering

6. Övrigt

Nedanstående begreppsdefinitioner är hämtade ur häftet *Förebygga diskriminering – främja likabehandling* som tagits fram av JämO, DO, HO, HomO och BEO 2009. Resterande begrepp är hämtade från Nationalencyklopedin och Centrum mot rasism.

6.1 Begreppsdefinitioner

- **Befogade tillsägelser:** Skolans personal måste ibland tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva det som kränkande.
- **Direkt diskriminering:** Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.
- **Indirekt diskriminering:** Man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller en förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om t.ex. alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat. Ett annat exempel kan vara att vissa elever får lyssna på musik i hörlurar under provtid, för att koncentrationssvårigheter föreligger.
- **Trakasserier:** Beteenden som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder. Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder etc.
- **Annan kränkande behandling:** Uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Själva kränkningen kan ta sig utifrån följande uttryck:
  - ✓ Fysiska slag (slag, knuffar)
  - ✓ Verbala hot (hot, svordomar, öknamn)
  - ✓ Psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
  - ✓ Texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, msn och meddelande på olika Internet communities såsom facebook, twitter osv).
- **Etnocentrism:** Att se sin egen kultur som central samt att bedöma andra kulturer utifrån sin egen kulturs värderingar och förringa värdesystem, normer och historiska processer i andra kulturer.⁶

---

⁶ Nationalencyklopedin, www.ne.se – tillgänglig 2010-05-15

- **Islamofobi:** Termen islamofobi anspelar på en rädsla för religionen islam och denna religions anhängare, muslimer. Begreppet islamofobi inbegriper inte bara denna rädsla. Många upplever att det förs en propaganda mot islam och de personer som representerar denna religion. Islamofobi kan därför kort definieras som en rädsla för islam och muslimer, och som aktiverar en anti-islamisk reaktion riktad mot muslimer.⁷
- **Antisemitism:** Ordet antisemitism kommer av grekiskans anti, som betyder mot, och semit, som i just den här sammansättningen betyder jude. Den som är antisemit är således fiendlig mot judar och judendomen.⁸
- **Antiziganism:** Begrepp som beskriver rasism mot romerna, zigenarna. Begreppet antiziganism har myntats i efterkrigstidens förintelseforskning. Men företeelsen antiziganism är lika gammal som romernas historia i Europa, dvs. snart tusen år.⁹
- **Afrofobi:** Begreppet afrofobi markerar att rasism, riktad mot afrikaner, är en form av rasism i sin ytterlighet; hudfärg och fenotyp blir föremål för stigma, våld och andra former av övergrepp. Få symboler som diskriminering baseras på är så synliga och ofrånkomliga som hudfärg, vilket gör att få grupper är så sårbara för attacker som afrikaner. I Sverige har diskussioner om strukturell diskriminering och förtryckande maktordningar tagit fart med de statliga utredningarna om strukturell diskriminering.¹⁰
- **Homofobi:** Innebär bokstavligen rädsla för likhet. Begreppet används oftast för att beskriva negativa känslor och attityder gentemot homosexuella och homosexualitet som anses ha sitt ursprung i en ogrundad rädsla eller som är ett resultat av okunskap. Numera inkluderas ofta även bifobi och transfobi, dvs. rädsla för otydliga könsgränser, i begreppet.¹¹
- **Sexism:** Är nedvärdering av en person på grund av det kön hon eller han har. Om en person behandlas sämre bara för att hon är kvinna eller för att han är man är det alltså sexism.¹²

---

⁷ Centrum mot rasism, www.centrummotrasism.nu – tillgänglig 2010-05-15

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

¹² Nationalencyklopedin, www.ne.se – tillgänglig 2013-10-03

7. Käll- och litteraturförteckning

Litteratur:

Diskrimineringslagen (SFS 2008:567)

Hedlund Thulin, Kristina (1996) *Lika i värde och rättigheter: om mänskliga rättigheter*. Stockholm: Norstedts juridik

Skollagen (SFS 2010:800)

Internet:

Centrum mot rasism, www.centrummotrasism.nu – tillgänglig 2012-08-03

Nationalencyklopedin, www.ne.se – tillgänglig 2012-08-03

Bilaga 1: Diskrimineringslagen Kap 1 och 3 - Inledande bestämmelser och aktiva åtgärder

1 Kap. Inledande bestämmelser

Lagens ändamål

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Lagens innehåll

2 § Lagens första kapitel innehåller definitioner och andra inledande bestämmelser. I andra kapitlet finns bestämmelser om förbud mot diskriminering och repressalier. I tredje kapitlet finns bestämmelser om aktiva åtgärder. I fjärde kapitlet finns bestämmelser om tillsyn. I femte kapitlet finns bestämmelser om ersättning och ogiltighet. I sjätte kapitlet finns bestämmelser om rättegången.

Lagen är tvingande

3 § Ett avtal som inskränker någons rättigheter eller skyldigheter enligt denna lag är utan verkan i den delen.

Diskriminering

4 § I denna lag avses med diskriminering:

1. **direkt diskriminering:** att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,

2. **indirekt diskriminering:** att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, visst funktionshinder, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

3. **trakasserier:** ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder,

4. **sexuella trakasserier:** ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

5. **instruktioner att diskriminera:** order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-4 och som lämnas åt någon som står i lydads- eller beroendeförhållande till den

som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning och ålder

5 § I denna lag avses med:

1. **kön:** att någon är kvinna eller man,
2. **könsöverskridande identitet eller uttryck:** att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön,
3. **etnisk tillhörighet:** nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande,
4. **funktionshinder:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå,
5. **sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning, och
6. **ålder:** uppnådd levnadslängd.

Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

3 Kap. Aktiva åtgärder

Utbildning

Målinriktat arbete

14 § En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:800), utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Närmare föreskrifter om utbildningsanordnarens skyldigheter finns i 15 och 16 §§.

Att förebygga och förhindra trakasserier

15 § En utbildningsanordnare som avses i 14 § ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev eller student som deltar i eller söker till verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion

eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier.

Likabehandlingsplan

16 § En utbildningsanordnare som avses i 14 § ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som avses i 15 §. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året.

En redovisning av hur de planerade åtgärderna enligt första stycket har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Bilaga 2: Skollagen Kap 6 – Åtgärder mot kränkande behandling

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med:

elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,

barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet

personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och

kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskolenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa.

Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Rättegången

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skälig anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Rätt att föra talan

15 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Skolinspektionen för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 16 år krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Skolinspektionen för talan enligt detta kapitel när det gäller jävsförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Skolinspektionen inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

16 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft, får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Skolinspektionen.

Bilaga 3: Likabehandlingsenkäten

För att förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och *kränkande behandling* (svordomar, slag, knuffar, hot, nätmobbning, tafs, osv.) i skolan avser Västerås Citygymnasium att genomföra en *elevenkät*. Denna *elevenkät* syftar till att få en bild av hur eleverna trivs i skolan, känner sig behandlade av sina klasskamrater, lärare och övrig personal. Vi vill också veta vad eleverna har för attityder och förhållningssätt gentemot *personer med funktionshinder, utländskt ursprung, sexuell läggning* etc. Dina svar kommer vidare att fungera som ett underlag för att vi senare ska kunna utforma vår likabehandlingsplan. **Kryssa för det svarsalternativ** som stämmer bäst med dina åsikter/din uppfattning. Enkäten besvaras *enskilt* och *anonymt* (skriv inte ditt namn på enkäten). Det är viktigt för oss att du försöker svara på alla frågor.

Program _____

År _____

1. Hur trivs du i skolan?

- Mycket bra.....
- Ganska bra.....
- Varken eller.....
- Ganska dåligt.....
- Mycket dåligt.....

2. Händer det att du inte vill gå till skolan för att du är rädd att bli illa behandlad?

- Ja, någon gång.....
- Aldrig.....
- Ofta.....

3. Har du blivit sårad i skolan? (Om nej, gå till fråga 5)

- Ja, någon gång.....
- Nej.....
- Ofta.....

4. Av vem/vilka har du blivit sårad?

- Elever i klassen.....
- Andra elever i skolan.....
- Lärare/personal.....

Övrigt: _____

5. Har du blivit sårad utanför skolan? (Om nej, gå till fråga 7)

- Ja, någon gång.....
- Nej.....

Ofta.....

6. Av vem/vilka har du blivit sårad?

Elever i klassen.....
Andra elever i skolan.....
Lärare/personal.....
Vänner/familj.....

7. Är det någon/några i din klass som har blivit kränkta av klasskamrater eller andra elever?

Ja, någon gång.....
Ja, ofta.....
Nej.....
Vet ej.....

8. Har du upplevt att elever som *inte* går i din klass har blivit kränkta i skolan?

Ja, någon gång.....
Ja, ofta.....
Nej.....
Vet ej.....

9. Finns det personer i skolan som har rasistiska åsikter? (Om nej gå till fråga 11)

Ja, till viss del.....
Ja, till stor del.....
Nej.....
Vet ej.....

10. Vem/vilka har rasistiska åsikter? (Flera svarsalternativ möjliga)

Elever i klassen.....
Andra elever i skolan.....
Lärare/personal.....

Övrigt: _____

11. Tycker du att alla människor är lika mycket värda, oavsett kön, ålder, etniskt ursprung, religiös tro, funktionshinder eller sexuell läggning?

Ja, definitivt.....
Ja, till stor del.....
Ja, till viss del.....
Nej.....
Vet ej.....

12. Jag vet vart jag ska vända mig om jag har blivit kränkt i skolan.

Ja.....

Nej...

13. Om du har blivit kränkt, tycker du att du har fått den hjälp du behövt av skolans personal?

Ja.....

Nej...

Aldrig .....

14. Känner du att du bemöts med respekt av personalen på skolan?

Ja, definitivt.....

Ja, till stor del .....

Ja, till viss del.....

Nej...

Vet ej.....

15. Tycker du att lärare och övrig personal favoriserar vissa elever?

Ja.....

Nej...

Vet ej.....

16. Jag respekterar lärare/personal lika mycket oavsett kön eller etniskt ursprung.

Ja.....

Nej...

Egna tankar om vad som kan bli bättre på Västerås Citygymnasium:
